

Praworządność w Rosji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie rządów prawa w Rosji

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Rosji i stosunków UE-Rosja, a w szczególności swoją rezolucję z dnia 17 września 2009 r. w sprawie zabójstw obrońców praw człowieka w Rosji¹, z dnia 17 czerwca 2010 r. sprawie wniosków ze szczytu UE-Rosja (31 maja - 1 czerwca 2010 r.)² i z dnia 21 października 2010 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Północnym Kaukazie (Federacja Rosyjska) oraz w sprawie postępowania karnego wobec Olega Orłowa³,
 - uwzględniając istniejącą umowę o partnerstwie i współpracy ustanawiającą partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony, a Federacją Rosyjską z drugiej strony (UPiW), a także trwające negocjacje w sprawie nowego porozumienia UE-Rosja,
 - uwzględniając swoje roczne sprawozdanie na temat praw człowieka na świecie w 2009 r. przyjęte w grudniu 2010 r., ze szczególnym uwzględnieniem sprawy dotyczącej Siergieja Magnickiego,
 - uwzględniając prowadzone między UE a Rosją konsultacje dotyczące praw człowieka,
 - uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Deklarację ONZ o obrońcach praw człowieka oraz Deklarację ONZ o przynależnych jednostkom, grupom i podmiotom społecznym prawie i obowiązku propagowania i ochrony powszechnie uznanych praw człowieka oraz podstawowych wolności,
 - uwzględniając partnerstwo na rzecz modernizacji zainicjowane podczas szczytu UE-Rosja w maju 2010 r. w Rostowie nad Donem oraz podjęte przez przywódców rosyjskich zobowiązanie do stosowania rządów prawa jako podstawy modernizacji Rosji,
 - uwzględniając art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszego pogłębiania i rozwijania stosunków z Rosją w oparciu o zasady partnerstwa na rzecz modernizacji, u których podstawy leży zobowiązanie do przestrzegania zasad demokracji, praw podstawowych i praw człowieka oraz rządów prawa,
- B. mając na uwadze, że jako członek Rady Europy i Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) oraz jako sygnatariusz deklaracji ONZ Rosja zobowiązała się do ochrony i wspierania praw człowieka, podstawowych wolności i rządów prawa,

¹ Dz.U. C 224 E z 17.09.2009, s. 27.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0234.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0390.

- C. mając na uwadze, że niektóre procesy i postępowania sądowe w ciągu ostatnich lat poddały w wątpliwość niezawisłość i bezstronność instytucji sądowych Federacji Rosyjskiej,
- D. mając na uwadze, że powtórne skazanie Michaiła Chodorkowskiego i Płatona Lebiediewa w dniu 30 grudnia 2010 r. podczas drugiego procesu w sprawie majątku firmy Jukos zostało zakwestionowane przez społeczność międzynarodową, w tym przez Unię Europejską,
- E. mając na uwadze, że w dniu 31 grudnia 2010 r. po demonstracji opozycji w Moskwie aresztowano Borysa Niemcowa i ok. 70 innych osób,
- F. mając na uwadze, że niezależni dziennikarze, działacze społeczeństwa obywatelskiego, prawnicy i obrońcy praw człowieka wielokrotnie padli ofiarą gróźb i aktów przemocy, mając na uwadze, że przepisy antyekstremistyczne oraz nowe przepisy ustawy o Federalnej Służbie Bezpieczeństwa (FSB) są niejasne i w związku z tym są często wykorzystywane do nękania organizacji pozarządowych, mniejszości religijnych i organizacji sektora medialnego,
- G. mając na uwadze, że władze rosyjskie dotychczas nie wyjaśniły spraw dziennikarek Anny Politkowskiej, Natalii Estemirowej i Anastazji Baburowej oraz śmierci prawnika Siergieja Magnickiego,
- H. mając na uwadze, że przy wielu okazjach prezydent Rosji Dmitrij Miedwiediew zobowiązywał się do wzmocnienia rządów prawa, mówiąc, że jego zadaniem jest utworzenie w pełni niezawisłych nowoczesnych sądów odpowiadających poziomowi rozwoju gospodarczego w Rosji,
 - 1. potwierdza swoje przekonanie, że Rosja pozostaje ważnym partnerem Unii Europejskiej w budowaniu trwałej współpracy opartej na demokracji i rządach prawa;
 - 2. zdecydowanie potępia atak terrorystyczny na moskiewskie lotnisko Domodiedowo, składa wyrazy współczucia rodzinom ofiar oraz wyraża solidarność z osobami rannymi w zamachu, podkreśla, że konieczne jest, by władze Rosji odpowiedziały na ten atak w zgodny z prawem i wyważony sposób oraz by pozwoliły rosyjskim sądom na swobodne i niezawisłe prowadzenie czynności w celu schwytania i skazania osób odpowiedzialnych za zamach;
 - 3. wyraża zaniepokojenie z powodu doniesień o politycznie motywowanych procesach, niesprawiedliwych procedurach i braku dochodzeń w sprawie poważnych zbrodni, takich jak zabójstwa, nękanie i inne akty przemocy; wzywa rosyjskie instytucje sądowe i organy ścigania do pełnienia swoich obowiązków w sposób skuteczny, bezstronny i niezawisły w celu pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności;
 - 4. wyraża poważne zaniepokojenie wyrokiem w niedawnym ponownym procesie przeciwko Michaiłowi Chodorkowskiemu i Płatonowi Lebiediewowi i ich skazaniem; podkreśla, że zgłoszono poważne zastrzeżenia prawne w związku z obecnym i poprzednimi procesami przeciwko wyżej wymienionym mężczyznom i wzywa do niewisłego ponownego rozpatrzenia sprawy w ramach toczącego się postępowania odwoławczego od wyroku; wzywa władze Rosji, aby zrobiły wszystko, co w ich mocy w celu usprawnienia systemu sądowego, zgodnie z deklaracjami prezydenta Dmitrija Miedwiediewa o zapewnieniu większej sprawiedliwości i przejrzystości;

5. wzywa rzecznika praw obywatelskich Federacji Rosyjskiej do zlecenia przeglądu zarzutów i trwającego procesu przeciwko laureatowi nagrody Parlamentu Europejskiego im. Sacharowa na rzecz Wolności Myśli za rok 2009 Olegowi Orłowowi; przypomina, że nie przeprowadzono prawdziwego dochodzenia w sprawie zabójstwa Natalii Estemirowej, głównej działaczki Memoriału w Czeczenii;
6. potępia rozpędzanie pokojowych zgromadzeń organizowanych co dwa miesiące ostatniego dnia miesiąca w związku z art. 31 konstytucji Rosji, a także powtarzające się aresztowania przywódców opozycji, takich jak Borys Niemcow;
7. zachęca przewodniczącego Rady i przewodniczącego Komisji, a także wysoką przedstawiciel, do dalszego dokładnego śledzenia tych spraw i do podnoszenia tych kwestii w różnych okolicznościach i podczas różnych spotkań z przedstawicielami Rosji, zwłaszcza podczas zbliżającego się szczytu UE–Rosja;
8. przypomina Radzie i wysokiej przedstawiciel o szerokiej gamie możliwych do zastosowania odpowiednich środków w przypadku systematycznego naruszania praw człowieka i nieprzestrzegania rządów prawa;
9. wzywa UE i Rosję do nasilenia negocjacji w sprawie nowej wiążącej i kompleksowej umowy o partnerstwie i współpracy (UPiW) oraz przypomina o swoim zdecydowanym poparciu dla szeroko zakrojonej umowy obejmującej kwestie demokracji, rządów prawa oraz poszanowania praw człowieka i praw podstawowych; podkreśla znaczenie, jakie ma zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz zaostrezenie walki z korupcją;
10. wyraża obawy w związku z dużą liczbą odnotowanych przypadków łamania praw człowieka w Rosji, w tym prawa do pokojowego zrzeszania się, i podkreśla znaczenie ciągłego dialogu na temat praw człowieka jako elementu konsultacji UE z Rosją dotyczących praw człowieka, ze szczególnym naciskiem na kroki podejmowane przez władze Rosji w celu zagwarantowania bezpieczeństwa obrońcom praw człowieka;
11. podkreśla, że pełne poszanowanie praw człowieka i rządów prawa poprawi wizerunek Rosji i jej wiarygodność na arenie światowej, w szczególności w odniesieniu do jej stosunków z Unią Europejską, które mają duże znaczenie i powinny przekształcić się w strategiczne partnerstwo, zważywszy na współzależność obu stron i liczne wspólne interesy, zwłaszcza w odniesieniu do współpracy politycznej, gospodarczej i energetycznej oraz w dziedzinie bezpieczeństwa, a także w odniesieniu do poszanowania zasad i procedur demokratycznych, rządów prawa i podstawowych praw człowieka;
12. wzywa Komisję do przedłożenia Parlamentowi w trybie pilnym oceny zgodności środków sądowych podjętych przeciwko firmie Jukos i jej dyrektorom z wymaganiami nałożonymi na Rosję w związku z jej ambicjami stania się pełnym członkiem Światowej Organizacji Handlu;
13. zwraca uwagę, że jako członek Rady Europy Rosja zobowiązała się do pełnego przestrzegania europejskich standardów w dziedzinie demokracji, praw podstawowych i praw człowieka oraz rządów prawa, wzywa w związku z tym władze rosyjskie, by zastosowały się do wszystkich orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wdrożyły środki stanowiące zadośćuczynienie za naruszenia w poszczególnych przypadkach, w tym przez zapewnienie przeprowadzenia prawdziwych dochodzeń i

pociągnięcie sprawców do odpowiedzialności, a także by przyjęły ogólne środki wdrażające wspomniane orzeczenia, w tym poprzez wprowadzenie zmian politycznych i prawnych mających zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości;

14. ponawia swój apel o nasilenie, zwiększenie skuteczności i nastawienie na wyniki konsultacji w sprawie praw człowieka oraz o udział rosyjskiego ministerstwa sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i spraw zagranicznych w posiedzeniach zarówno w Brukseli jak i w Moskwie, przy pełnym zaangażowaniu Parlamentu Europejskiego na wszystkich szczeblach; przypomina wysokiej przedstawiciel o decyzji budżetowej Parlamentu Europejskiego w sprawie powołania forum społeczeństwa;
15. wzywa Radę i Komisję do zaoferowania Rosji praktycznej pomocy i wiedzy fachowej w celu wzmocnienia niezawisłości organów sądowych i agencji ścigania, a także w celu poprawienia zdolności systemu sądowego do opierania się naciskom politycznym i gospodarczym; podkreśla gotowość Unii Europejskiej do zaangażowania się na rzecz utworzenia takiego programu wsparcia sądownictwa oraz na rzecz szkolenia funkcjonariuszy organów ścigania, prokuratorów i sędziów, szczególnie w zakresie kwestii związanych z prawami człowieka;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej, Radzie Europy oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.